

ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*

ACADEMIC LEADERSHIP OF TEACHERS

OFFICE OF THE PRIMARY EDUCATION AREA, PATHUM THANI,

AREA 1

จรูญ บุญธรรม¹, สุเทพ ตระหง่าน² และ คณิต สุขรัตน์³

Jaroon Boontham¹, Suthep Tra-Ngarn² and Kanit Sukrat³

¹⁻³มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹⁻³Pathumthani University, Thailand

Corresponding Author's Email: charoon.b@ptu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู และ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครู จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา ประชากรคือ ครู จำนวน 2,093 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน พบว่าได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นและใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ด้านการพัฒนาและ

* Received 16 June 2024; Revised 8 August 2024; Accepted 24 August 2024

สร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตร ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน และด้านกาจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

2. ครูที่มีเพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของครู โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ครู

Abstract

This research aimed to 1) study the academic leadership of teachers and 2) compare the academic leadership of teachers classified by gender, work experience and educational qualification. The population consisted of 2,093 teachers in Mueang Pathum Thani District. The sample size was determined using the ready-made table method of Krejci and Morgan, resulting in a sample of 327 people. The stratified random sampling method was used, using school size as the stratum and simple random sampling. The data collection tool was a 5-level rating scale with a reliability of 0.95. The statistics used for data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance and Scheffe's pairwise mean test.

The results of the research found that:

1. The academic leadership of teachers was at a high level overall. When considering each aspect, it was found that it was at a high level in all aspects. The average values from highest to lowest were as follows: school goal setting, teaching supervision and evaluation, teacher motivation, teacher and student care, academic development and standardization, school goal communication, and promotion of professional development. In terms of

monitoring student progress, coordinating the use of the curriculum, controlling the use of teaching time, and providing learning support

2. Teachers with different genders, educational backgrounds, and work experiences have significantly different opinions on teachers' academic leadership overall and in each aspect at the .05 level.

Keywords: Academic Leadership, Teacher

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คนที่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความก้าวหน้า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน โดยสร้างความเสมอภาคและให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยกำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งผลให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาชัดเจนขึ้นในปัจจุบัน และที่สำคัญได้กำหนดให้สถานศึกษามีความสำคัญสูงสุด โดยมีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษามากขึ้นในลักษณะการบริหารงานที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (พัฒนา อำทำว, 2548: 1) การปฏิรูปการศึกษาและคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องคู่ขนานกันไป เพราะหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ เพราะเป็นกระบวนการในการเสริมสร้างบุคคลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่ประเทศชาติต้องการนั้นเกี่ยวข้องกับงานวิชาการโดยตรง เพราะงานวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอน การพัฒนานักเรียน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยตรงในการบริหารงานวิชาการภายในโรงเรียนของตนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการที่จะได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพตรงตามที่ต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสนใจในการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้เพราะ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 บัญญัติให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้าน วิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

(กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 20) ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่ และงานวิชาการถือว่าเป็นงานสำคัญที่สุดของสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการด้วย

ผู้นำทางวิชาการต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎี หลักบริหารการศึกษา ปรัชญาของการใช้หลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจวิธีสอนแบบต่าง ๆ สนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอนเป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการ สนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรวมทั้งการนิเทศและการกำกับติดตามให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ในขณะเดียวกันผู้นำทางวิชาการจะต้องมีความรู้ (knowledge) นั้นหมายถึง จะต้องมียอดแห่งความรู้ในการเป็นผู้นำ ความรู้ในงานที่ทำ และสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม มีแนวคิด (concept) มุมมองในการบริหารที่ถูกต้องฝึกฝนความเป็นผู้นำ (leadership) สามัญวิสัยของผู้นำที่จำเป็นจะต้องมี คือ การสร้างภาพพจน์ที่ดีและถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการบริหารทำงานอย่างทุ่มเท และจริงจังควบคุมอารมณ์ได้ ให้ความสำคัญในการสื่อความหมายทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน ได้อย่างชัดเจน คาดการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นหาแนวทางขจัดปัญหา และแก้ไขตลอดจนสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นตื่นต้นเต็นกับความสำเร็จร่วมกันเป็นผู้นำใจและเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน (เสาวณี ตรีพุทธรัตน์, 2547 : 25) สอดคล้องกับ เอเวอร์ฮาร์ด และมอร์ริส (Everard and Morris, 1985 : 3-6) ที่ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพว่า ผู้บริหารต้องสามารถบริหารภายในด้านต่าง ๆ คือ บริหารคน เช่น บริหารความขัดแย้ง การพัฒนาบุคลากร การบริหารองค์กร การบริหารการเปลี่ยนแปลงและอื่น ๆ และสอดคล้องกับมอร์ริส (Morris, 1981:169) ที่ได้ให้แนวคิดว่ ภารกิจภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ (1) ลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ (2) ความสามารถในการพัฒนางาน (3) ความสามารถในการวางแผน (4) ความสามารถในการติดต่อประสานงาน (5) ความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากรเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำไปประกอบการทำงาน ปรับปรุงแก้ไขภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงานและวุฒิ การศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แตกต่างกัน
3. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,093 คน จาก 102 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 327 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของ กลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970: 608 - 610) แล้วสุ่มแบบแบ่ง ชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถาม ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย 11 ด้าน คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านการจัดให้มีสิ่งเสริมสภาพการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985 : 211- 224 อ้างถึงใน อนุชาติ เจ๊ะมู, 2556 : 35) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

3. สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดประเด็นของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามปฏิบัติการของตัวแปรในการวิจัย

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ถือได้ว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80-1.00

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องแล้วไปทดสอบ (Try Out) กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbrash's Alpha Coefficient) ของครอนบราช (Cronbrash) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานีถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานีเสนอต่อผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากครูในการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปพบกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 327 คน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามแล้วตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย วิเชียร เกตุสิงห์, (2538 : 9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แล้วนำเสนอในรูปตารางและประมวลผลด้วยการบรรยาย

3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามเพศและวุฒิการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test for independent samples) และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance : ANOVA) และทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวม และรายด้าน

(n = 234)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.35	0.76	มาก	1
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	4.20	0.75	มาก	6
3. ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน	4.24	0.72	มาก	2
4. ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	4.12	0.75	มาก	9
5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.17	0.73	มาก	8
6. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	4.10	0.65	มาก	10
7. ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน	4.21	0.70	มาก	4
8. ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู	4.23	0.75	มาก	3
9. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	4.19	0.73	มาก	7
10. ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	4.21	0.72	มาก	5
11. ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	4.10	0.67	มาก	11
รวม	4.19	0.72	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา ดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู	เพศ				t	p
	ชาย		หญิง			
	(n=131)		(n=103)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.37	0.56	4.32	0.58	0.26	0.61
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	4.28	0.65	4.10	0.63	0.31	0.58
3. ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน	4.32	0.58	4.12	0.58	0.01	0.93
4. ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	4.22	0.59	4.00	0.64	0.71	0.40
5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.26	0.58	4.05	0.60	0.70	0.99
6. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	4.18	0.51	4.00	0.50	0.20	0.66
7. ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน	4.26	0.48	4.15	0.48	0.01	0.99
8. ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู	4.28	0.63	4.15	0.63	0.39	0.77
9. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	4.28	0.59	4.09	0.59	0.06	0.80
10. ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	4.29	0.65	4.11	0.65	0.03	0.96
11. ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	4.16	0.50	4.03	0.55	0.40	0.53
รวม	4.26	0.57	4.10	0.58	0.28	0.75

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	5.26	2	2.63	8.55*	0.00
	ภายในกลุ่ม	71.06	231	0.31		
	รวม	76.32	233			
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3.08	2	1.54	3.78*	0.02
	ภายในกลุ่ม	94.20	231	0.41		
	รวม	97.28	233			
3. ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3.95	2	1.97	6.05*	0.00
	ภายในกลุ่ม	75.34	231	0.33		
	รวม	79.29	233			
4. ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3.51	2	1.76	4.71*	0.01
	ภายในกลุ่ม	86.16	231	0.37		
	รวม	89.67	233			
5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	6.15	2	3.08	9.16*	0.00
	ภายในกลุ่ม	77.60	231	0.34		
	รวม	83.75	233			
6. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	ระหว่างกลุ่ม	6.64	2	3.32	14.11*	0.00
	ภายในกลุ่ม	54.37	231	0.24		
	รวม	61.02	233			
7. ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.72	2	0.36	1.57	0.21
	ภายในกลุ่ม	53.24	231	0.23		
	รวม	53.97	233			
8. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3.85	2	1.93	5.68*	0.00
	ภายในกลุ่ม	78.38	231	0.34		
	รวม	82.23	233			

ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
9.ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู	ระหว่างกลุ่ม	1.69	2	0.85	2.15	0.12
	ภายในกลุ่ม	90.93	231	0.39		
	รวม	92.62	233			
10.ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3.85	2	1.93	5.68*	0.00
	ภายในกลุ่ม	78.38	231	0.34		
	รวม	82.23	233			
11.ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3.30	2	1.65	3.98*	0.02
	ภายในกลุ่ม	95.94	231	0.42		
	รวม	99.24	233			
12.ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.87	2	0.94	3.41*	0.04
	ภายในกลุ่ม	63.40	231	0.27		
	รวม	65.27	233			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.81	2	1.41	6.73*	0.00
	ภายในกลุ่ม	48.27	231	0.21		
	รวม	51.08	233			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนและด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู	วุฒิการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n=141)		(n=93)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.34	0.57	4.35	0.58	0.21	0.87
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	4.19	0.64	4.22	0.65	0.26	0.78
3. ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน	4.22	0.58	4.26	0.59	0.48	0.75
4. ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	4.10	0.63	4.15	0.61	0.67	0.76
5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.16	0.60	4.18	0.60	0.27	0.93
6. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	4.09	0.51	4.10	0.52	0.14	0.74
7. ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน	4.20	0.48	4.23	0.49	0.43	0.90
8. ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู	4.22	0.63	4.24	0.64	0.20	0.89
9. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	4.18	0.59	4.21	0.60	0.32	0.94
10. ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	4.19	0.65	4.23	0.67	0.37	0.69
11. ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	4.09	0.54	4.13	0.52	0.57	0.84
รวม	4.18	0.58	4.21	0.59	0.36	0.83

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการชี้แนะ ส่งเสริม สนับสนุน และโน้มน้าวจิตใจในการพัฒนางานวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดภารกิจของโรงเรียน การพัฒนาการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกื้อกุล แสงพริ้ง (2553) ศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวม และทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิรุพหุจิต ไบลี (2556) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ข้อมูลด้านผลการเรียนของปีที่ผ่านมาเป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย มีการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และมีการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิรุพหุจิต ไบลี (2556) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการวางแผน เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู รองลงมา ด้านการประเมินผลนักเรียนและด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร

2.2 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรทุกคนทราบเป้าหมายด้านวิชาการ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร สร้างความเข้าใจอันดีทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุขเกษม พาพิณิจ (2542) ศึกษาพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู โดยศึกษา พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและคาดหวังตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนใน 7 ด้าน พบว่า พฤติกรรมที่เป็นจริงทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ ด้านวัดผล และประเมินผล การศึกษาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ด้านประชุมอบรมทางวิชาการ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านห้องสมุด ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน ด้านนิเทศภายในตามลำดับ

2.3 ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้กำลังใจครู และนักเรียนในการเรียนการสอน ให้ความสำคัญสนทนเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง คณะครูด้วยกันเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุขเกษม พาพิณิจ (2542) ศึกษาพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู โดยศึกษา พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและคาดหวังตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน ใน 7 ด้าน พบว่า พฤติกรรมที่เป็นจริงทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ ด้านวัดผล และประเมินผล การศึกษาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ด้านประชุมอบรมทางวิชาการ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านห้องสมุด ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน ด้านนิเทศภายในตามลำดับ

2.4 ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดตัวบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรเมื่อสิ้นปีการศึกษา และส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กาญจนา ตระกูลบางคล้า (2538) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำด้านวิชาการและการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับภาวะ

ผู้นำด้านวิชาการและการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

2.5 ด้านการตรวจความก้าวหน้าของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบ มีการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนเป็น ระยะ ๆ และนำผลการวัดและประเมินผลไปเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิรุฬห์จิต ไบลี (2556) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2 พบว่าภาวะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.6 ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเวลาในการสอนหรือทำกิจกรรมในแต่ละวันที่ชัดเจน กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียน และจัดให้มีการเข้าเรียนในวิชาแรกตรงเวลา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกื้อกุล แสงพริ้ง (2553) ศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวม และทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2.7 ด้านการดูแลและเอาใจใส่ครูและนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการสอบถามทุกข์สุขติดกับนักเรียนและครู มีเวลาและเปิดโอกาสในการติดต่อทำความเข้าใจกัน และให้ความสนทนสนมเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิรุฬห์จิต ไบลี (2556) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2 พบว่าภาวะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.8 ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานให้ครู ส่งเสริมครูที่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ได้รับความก้าวหน้า และมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารกับครู สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กาญจนา ตระกูลบางคล้า (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำด้านวิชาการและการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับภาวะผู้นำด้านวิชาการและการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

2.9 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำทักษะต่าง ๆ ที่อบรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูได้เข้าเป็นสมาชิกชมรมหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพ และจัดให้มีการฝึกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิรุฬห์จิต ใบลี (2556) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการวางแผน เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู รองลงมาด้านการประเมินผลนักเรียนและด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร

2.10 ด้านการพัฒนาและการสร้างมาตรฐานด้านวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการประกาศเกณฑ์ต่าง ๆ ทางด้านวิชาการให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ และผู้บริหารกำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียนในแต่ละระดับหรือช่วงชั้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุขเกษม พาพิณิจ (2542) ศึกษาพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู โดยศึกษา พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและคาดหวังตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนใน 7 ด้าน พบว่า พฤติกรรมที่เป็นจริงทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ ด้านวัดผล และประเมินผลการศึกษาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ด้านประชุมอบรมทางวิชาการ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านห้องสมุด ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน ด้านนิเทศภายในตามลำดับ

2.11 ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการยกย่องชมเชยนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการ และ มีการให้รางวัลแก่นักเรียนที่ทำความดีและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิรุฬห์จิต ใบลี (2556) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

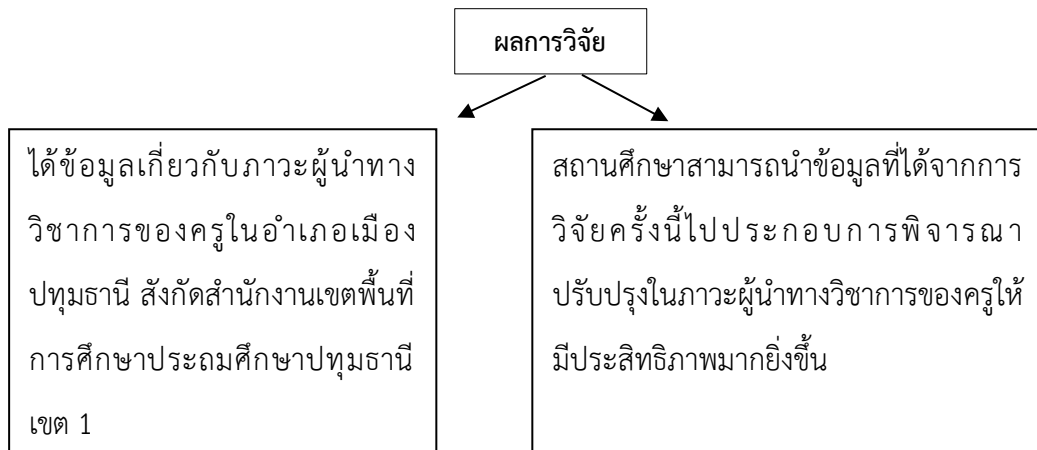
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามสมมติฐาน ดังนี้

3.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิรุฬห์จิต ใบลี (2556) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2 พบว่า ผลการเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามเพศมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน และด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกื้อกุล แสงพริ้ง (2553) ศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.3 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิรุฬห์จิต ใบลี (2556) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า ครูผู้สอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา ปรากฏผลวิเคราะห์ตามสมมติฐานได้ ดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำเสนอผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการ
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำป้ายเป้าหมายด้านวิชาการอย่างชัดเจน และควรให้บุคลากรทุกคนนำเป้าหมายของโรงเรียนไปกำหนดเป้าหมายของห้องเรียน
3. ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินการสอนของครูว่าเป็นไปตามนโยบายเป้าหมายของโรงเรียน และควรมีการเยี่ยมชั้นเรียน
4. ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้มีการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และควรมีการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา
5. ด้านการตรวจความก้าวหน้าของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวินิจฉัยปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน และส่งเสริมให้มีการสอนซ่อมเสริม
6. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูสอนเนื้อหาวิชาตามเวลาที่กำหนดในหลักสูตร และ ควรจัดให้มีการสอนแทนในวิชาที่ครูไม่ได้มาสอน
7. ด้านการดูแลและเอาใจใส่ครูและนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรรู้จักการชมเชย และให้รางวัลแก่ผู้ทำความดี และมีใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา
8. ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูที่ปฏิบัติงานดีเด่นด้วยวิธีการต่าง ๆ
9. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแจ้งข่าวสารหรือเผยแพร่บทความที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพแก่ครู และควรสนับสนุนครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน
10. ด้านการพัฒนาและการสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการ เพื่อจัดทำและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียน
11. ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โดยเปรียบเทียบกับโรงเรียนหรือสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานอื่นๆ
2. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กาญจนา ตระกูลบางคล้า. (2538). ภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนและการพัฒนาบุคลากรทางต้นวิชาการมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่ 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกื้อกุล แสงพริ้ง. (2553). ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตากสินและกลุ่มมหาสวัสดิ์. ใน สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- พัฒนา อำท้าว. (2548). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองเรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสาวนิตรี พุทธิรัตน์. (2554). เอกสารประกอบการสอนวิชา 218714 การบริหารงาน. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุขเกษม พาพิพิจ. (2542). ศึกษาพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสารการวิจัยการศึกษา, 1(4), 8-11.

วิรุฬห์จิต ใปลี. (2548). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.